OZNAČTE ODBORNÉ VÝRAZY:

EVROPANÉ JSOU VĚTŠINOU POTOMCI JEN TŘÍ MUŽŮ, KTEŘÍ ŽILI V ROZMEZÍ 4000 LET

Genetická rozmanitost Evropy je podle nových analýz překvapivě malá, přestože Starý kontinent byl opakovaně osidlován z východu a národy se v průběhu staletí stěhovaly a promíchávaly i během válečných konfliktů, vzniku i rozpadu říší či států.

Ukázalo se totiž, že chromozomy Y většiny evropských mužů vedou k pouhým třem jednotlivcům, kteří žili v období přibližně před 3500 a 7300 lety. Jak je možné, že právě tyto tři linie se dominantně prosadily v Evropě, je zatím předmětem spekulací.

Jisté geny Evropanům předali i neandertálci, ovšem představují spíše stopovou přítomnost a většina DNA souvisí až s příchodem moderního typu člověka někdy před 40 000 lety. Kromaňonci byli prvními Evropany poměrně dlouho, ovšem pak přišla někdy před 8000 lety zemědělská revoluce a na Blízkém východě začala populační exploze. Kultury lovců-sběračů s nízkou hustotou osídlení začaly vymazávat zemědělské kultury.

Nejasný je ovšem mechanismus šíření nového způsobu života, tedy v jakých proporcích se šířil pouze způsob obživy a nakolik ho provázel příchod nových osadníků. Ukazuje se, že Evropany spoluvytvářeli jak usedlíci, tak nově příchozí a před 4500 lety zásadně ještě přispěl kočovný lid kurganů, který se také označuje jako kultura šňůrové keramiky či Yamna. Tento lid je spojen s chovem koní a užívání kola, s jejichž pomocí po expanzi z ukrajinských stepí poměrně rychle ovládl nejen sever a střed Evropy a Balkán, ale i Střední Asii. Podle vědců jde o lid, který mluvil proto-indoevropským jazykem.

(Kráceno, zdroj: National Geographic https://www.national-geographic.cz/clanky/evropane-jsou-vetsinou-potomci-jen-tri-muzu-kteri-zili-v-rozmezi-4000-let-20150522.html)

LIVEWORKSHEETS

OZNAČTE SOUSLOVÍ:

Korýši

Korýši jsou velká skupina členovců, zpravidla klasifikovaná jako podkmen. Žijí především ve vodním prostředí, ve sladké vodě i ve slané vodě, některé skupiny se však adaptovaly k životu na souši, jmenovitě někteří stejnonožci (např. stínky nebo svinky).

Korýši mají jeden pár složených očí, dva páry tykadel, jeden pár kusadel a dva páry čelistí (tzn. celkem tři páry ústních částí). Hlavohruď a zadeček nesou množství přívěsků (končetin) včetně žaberních nožek. Tělo je zakončeno telsonem.

Tělo se skládá z hlavy, hrudi a zadečku. První dvě jmenované části však často srůstají v hlavohruď. Společným znakem je vývojové stadium naupliové larvy. Tělo je víceméně kryto krunýřem, který je prostoupen vápenatými solemi. Krunýř korýši svlékají, aby mohli růst.

Nejvíce druhů korýšů žije v moři. Některé druhy se loví pro maso, jiné jsou potravou dalších živočichů. Zajímavý je krab říční, který byl zavlečen do Evropy loděmi z Číny. Rozšířil se Labem i k nám. Humr obecný a langusta obecná se loví pro maso právě tak, jako drobný garnát obecný. Ve vodách žije také shora zploštělá beruška vodní a ze stran zploštělí blešivci. Rak říční žije v čistých potocích a řekách. Kromě raka říčního u nás žije také rak bahenní a rak kamenáč. Raci jsou u nás zákonem chráněni.

LIVEWORKSHEETS